«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»
ректори МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Б. Ғафуров» профессор Усмонзода Аюб Ислом
____
«23» 12 2022

ХУЛОСАИ
ШУРОИ ОЛИМОНИ ФАКУЛТЕТИ ФИЛОЛОГИЯИ ТОҶИКИ МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ТАЪЛИМИИ «ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ХУҶАНД БА НОМИ АКАДЕМИК БОБОҶОН ҒАФУРОВ»

Диссертатсияи номзадии Раҳимов Абулқосим Ибрагимович таҳти унвони «Таҳқиқи муқоисавии унсурҳои луғавии мовароуннаҳрии «Ғиёс-ул-луғот» бо лаҳҷаҳои муосири ҷанубиву шимолии тоҷикӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобалавӣ дар кафедраи забони тоҷикии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» анҷом ёфтааст.

Раҳимов Абулқосим Ибрагимович соли 1982-юм факултети филологияи тоҷики Донишкадаи давлатии омӯзгории шаҳри Хуҷандро бо ихтисоси муаллими фанни забон ва адабиёти тоҷик хатм намуда, аз соли 1982-юм то ба имрӯз дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ фаъолият дорад. Айни замон вазифаи сардори бахши илми Коллеҷи омӯзгории ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакиро адо менамояд.

Диссертатсияи номзадӣ ба усулҳои маҳфузмонии унсурҳои луғавии мовароуннаҳрии «Ғиёс-ул-луғот»-и Муҳаммад Ғиёсуддини Ромпурӣ бо лаҳҷаҳои муосири ҷанубиву шимолии тоҷикӣ бахшида шудааст.

Раҳбари илмӣ – профессори кафедраи забони тоҷикии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров», доктори илмҳои филологӣ, профессор Ҳасанзода Абдуҷамол Ашраф.

Дар натиҷаи баррасии диссертатсияи «Таҳқиқи муқоисавии унсурҳои луғавии мовароуннаҳрии «Ғиёс-ул-луғот» бо лаҳҷаҳои муосири ҷанубиву шимолии тоҷикӣ» чунин хулосаҳо бароварда шуданд:

Рисолаи номзадии Раҳимов Абулқосим Ибрагимович тадқиқоти комилу анҷомёфтаи илмӣ ҳисоб ёфта, арзиши муҳимми назарию амалӣ дошта, аз навгонии илмӣ бархурдор аст. Аҳаммияти мавзуи диссертатсия дар он зоҳир мешавад, ки қазияи маҳфуз мондани унсурҳои луғавии дар «Ғиёс-ул-луғот»-и Ромпурӣ зикрёфта дар лаҳҷаҳои муосири тоҷикӣ то ҳол ба таври комил мавриди баррасӣ қарор нагирифтааст. Аз ин рӯ, мавриди муқоиса қарор додани калимаву таркиб ва ибораҳои фарҳангномаи мазкур бо маводи лаҳҷаҳои муосири ҷанубиву шимолии тоҷикӣ яке аз масоили мубрами забоншиносии муосири тоҷик ба шумор меравад.

Ромпурӣ фарҳангномаи худро, ки дар байни фарҳангномаҳои дигар хусусияти ҷамъбасткунандаро дорад, дар асоси маводи осори илмиву адабӣ ва луғатномаҳои гузаштагону ҳамзамононаш дар давоми чаҳордаҳ сол таълиф карда, онро соли 1827-ум анҷом додааст. Дар фарҳанги мазкур 17 537 воҳиди луғавӣ шарҳ дода шудаанд ва як ҳиссаи чунин унсурҳои луғавиро калимаву таркиб ва ибораҳое ташкил додаанд, ки бо вуҷуди аз доираи забони адабии ҳозираи тоҷикӣ берун шуданашон дар забони мардуми минтақаҳои гуногуни Тоҷикистон ва мавзеъҳои бурунмарзии тоҷикнишин боқӣ мондаанд. Маҳз ҳамин ҷиҳат диссертантро водор кард, ки ба таври муқоисавӣ лексикаи куҳани фарҳангномаро бо маводи лаҳҷаҳои ҷанубиву шимолии тоҷикӣ мавриди таҳқиқ қарор диҳад.

Асоси назариявӣ ва методологии кори диссертатсионии А.Раҳимовро осори илмию назариявии олимони забоншинос, мисли М. Т. Баҳор, П. Н. Хонларӣ, В. С. Расторгуева, Ю. А. Рубинчик, А. Л. Хромов, Ш. Рустамов, Ю. Салимов, М. Н. Қосимова, Ғ. Ҷӯраев, В. А. Капранов, Ҳ. Маҷидов, Д. Саймиддинов, Ш. Исмоилов, Д. Хоҷаев, М.

Маҳмудов, А. Воҳидов, С. Хоркашев (Раҳматуллозода), А. Ҳасанов (Ҳасанзода) ва дигарон ташкил додааст.

Дар рисолаи диссертатсионӣ бори нахуст дар забоншиносии тоҷик дар асоси маводи яке аз муътабартарин луғатномаҳои қарни XIX - «Ғиёс-ул-луғот»-и Ромпурӣ робитаи унсурҳои луғавии он бо лаҳҷаҳои муосири ҷанубиву шимолии тоҷикӣ ба риштаи таҳлил кашида шудааст. Ба андешаи рӯшанӣ андохтан ба нуктаҳои мавҳуми истифодаи вожаҳои алоҳида ва мансубияти забонии онҳо далелҳои забонҳои дигари эронӣ ва ғайриэронӣ истифода гардидаанд. Дар рисола нахустин маротиба роҳҳои мухталифи ба таҳаввулот дучор гардидани унсурҳои куҳан дар лаҳҷаҳои фавқуззикри ҳозираи тоҷикӣ нишон дода шудааст, мақому мавқеи ҳодисаҳои фонетикӣ дар таҳаввулоти онҳо ошкор карда шуда, бартарияти боқимонии унсурҳои луғавии эрониасл нисбат ба иқтибосӣ инъикос гардидааст.

Хулоса, диссертатсияи номзадии Раҳимов Абулқосим Ибрагимович «Таҳқиқи муқоисавии унсурҳои луғавии мовароуннаҳрии «Ғиёс-ул-луғот» бо лаҳҷаҳои муосири ҷанубиву шимолии тоҷикӣ» ба ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобалавӣ мувофиқ аст.

Мазмун ва мухтавои диссертатсия дар 11 мақолаи илмӣ инъикос шуда, аз ҷумла 3 мақола дар нашрияҳои илмии аз ҷониби КОА-и Вазорати маориф ва илми ФР ва КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда ба табъ расидааст. Мазмуни диссертатсия ҳамчунин дар шакли маъруза дар ҳамоишҳои илмии донишгоҳӣ (солҳои 2012-2022), ҷумҳуриявиву минтақавӣ (2014, 2020, 2022) баён гардида, дар маҷмуаҳои ин ҳамоишҳо чоп шудаанд.

Шурои олимони факултети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» диссертатсияи номзадии Раҳимов Абулқосим Ибрагимовичро кори илмии бaанҷомрасида ва мубрам меҳисобад, ки дар сатҳи баланди

илмию тадқиқотӣ иншо шуда, ба ҳамаи талаботи диссертатсионӣ ҷавобгӯ мебошад. Дар ҳамин асос диссертатсияи мазкурро барои дифоъ аз рӯйи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобалавӣ барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ тавсия менамояд.

Хулоса дар Шурои васеи олимони факултети филологияи тоҷикии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» қабул шудааст.

Дар маҷлиси Шуро 4 доктори илмҳои филологӣ, профессорон Т.Ваҳҳобов, А.Ҳасанзода, М.Мирзоюнус, Н.Файзуллоев, 2 нафар доктори илм, дотсентон З.Ӯлмасова, Н.Нуров, 1 нафар номзади илм, профессор А.Абдуқодиров, инчунин 2 нафар мутахассиси соҳа аз муассисаҳои дигар – номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи забонҳои тоҷикӣ ва русиии Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи тиҷорати Тоҷикистон дар шаҳри Хуҷанд Холшехова Сарвархон Аҳмадҷоновна, номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии забони тоҷикии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» Абдуманнон Одинаев ба сифати муқарриз иштирок доштанд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 25 нафар, «зид» - 0, «бетараф» - 0.

Қарори №3-юм, аз «28» октябри соли 2022-юм.

Раиси Шуро: дотсент М.Тиллоҳоҷаева

Котиби Шуро : дотсент И.Қосимова

Муқарризон: н.и.ф., дотс. С.Холшехова

н.и.ф., дотс. А.Одинаев

«Тасдиқ мекунам»:

Сардори раёсати кадр ва корҳои махсуси МДТ-и «ДДХ ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» Э.Наврӯззода

РАЁСАТИ КАДР ВА КОРҲОИ МАХСУС